

UN – 056

I Semester B.H.M./B.C.A. Examination, Nov./Dec. 2015
(Freshers and Repeaters) (CBCS)
(2014-15 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – I
Meghadutam, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions : 1) Answer in **Sanskrit, Kannada or English.**

2) Question No. I, V and VI should be answered in **Sanskrit only.**

- I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत । (10×1=10)
ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :
Select the correct answer :
- 1) मेघदूतं किं प्रकारकं काव्यम् ?
अ) गद्यम्
इ) नाटकम्
आ) लघुकाव्यम्
ई) चम्पू
- 2) कालिदासस्य काव्यशैली का ?
अ) वैदर्भी
इ) गौडीया
आ) पञ्चाली
ई) मिश्रा
- 3) मेघालोके कस्य येतः अन्यथावृत्तिं भवति ?
अ) दुःखिनः
इ) दुरात्मनः
आ) महात्मनः
ई) सुखिनः
- 4) यक्षेश्वरः कः ?
अ) यमः
इ) कुबेरः
आ) अग्निः
ई) वायुः
- 5) मेघः कस्य प्रकृतिपुरुषः ?
अ) वरुणस्य
इ) शशिनः
आ) मघोनः
ई) अग्नेः
- 6) खे मेघं के सेविज्यन्ते ?
अ) बलाकाः
इ) मयूराः
आ) चातकाः
ई) पिकाः

P.T.O.

- 7) का पुत्रप्रेम्णा बई कर्णे करोति ?
 अ) इन्द्राणी आ) भवानी
 इ) मालिनी ई) सरस्वती
- 8) कस्याः सरितः पयः चेतः इव प्रसन्नम् ?
 अ) गङ्गायाः आ) सरस्वत्याः
 इ) गम्भीरायाः ई) नर्मदायाः
- 9) शरवणभवः कः ?
 अ) स्कन्दः आ) विनायकः
 इ) इन्द्रः ई) वायुः
- 10) प्रद्योतस्य प्रियदुहिता का ?
 अ) विनता आ) सीता
 इ) वासवदत्ता ई) विद्युल्लता

II. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

(2×10=20)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ :

Answer any two of the following :

- 1) मेघं प्रति यक्षेण कथितम् मार्गं वर्णयत ।

ಯಕ್ಷನು ಮೋಡಕ್ಕೆ ವಿವರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ.

Describe the route narrated by Yaksha to the cloud.

- 2) मेघदूते विद्यमानानां पर्वतानां वर्णनं कुरुत ।

ಮೆಘದೂತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರ್ವತಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರಿ.

Describe the mountains narrated in Meghadutam.

- 3) कालिदासस्य देशकालकृतीः अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಕಾಳಿದಾಸನ ಜೀವನ, ದೇಶ, ಕಾಲ, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the life, date and works of Kalidasa.

III. त्रयाणां श्लोकानां अनुवादं कृत्वा भावं विवृणुत ।

(3×4=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ :

Translate and explain any three of the following :

- 1) तां चावश्यं दिवसगणनातत्परामेकपत्नीं

ಅವ್ಯಾಪನ್ನಾಮವಿಹತಗತಿರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಭ್ರಾತೃಜಾಯಾಮ್ ।

आशाबन्धः कुसुमसदृशं प्रायशोह्यङ्गनानां

सद्यः पाति प्रणयिहृदयं विप्रयोगे रुणद्धि ॥

- 2) अद्रेः श्रङ्गं हरति पवनः किंस्विदित्युन्मुखीभिः
दृष्टोत्साहश्चकितचकितं मुग्धसिद्धाङ्गनाभिः ।
स्थानादस्मात्सरसनिचुलादुष्पतोदङ्गुखः खं
दिङ्नागानां पथि परिहरन् स्थूलहस्तावलेपान् ॥
- 3) नीपं दृष्ट्वा हरितकपिशं केसरैर्धरूढैः
आविर्भूतप्रथममुकुलाः कन्दलीश्वानुकच्छम् ।
जग्ध्वारण्येष्वधिकसुरभिं गन्धमाघ्राय चोर्व्याः
सारङ्गास्ते जललवमुचः सूचयिष्यन्ति मार्गम् ॥
- 4) वक्रः पन्था यदपि भवतः प्रस्थितस्योत्तराशां
सौधोत्सङ्गप्रणयविमुखो मा स्म भूरुज्जयिन्याः
विद्युद्दामस्फुरितचकितैस्तत्र पौराङ्गनानां
लोलापाङ्गैर्यदि न रमसे लोचनैर्विञ्चितोऽसि ॥
- 5) जालोद्गीर्णैरूपचितवपुः केशसंस्कारधूपैः
बन्धुप्रीत्या भवनशिखिभिर्दत्तनृत्योपहाराः ।
हर्षेष्वस्याः कुसुमसुरभिष्वध्वखेदं नयेथाः
लक्ष्मीं पश्यंल्ललितवनितापादरागाङ्कितेषु ॥

IV. द्वयोः ससन्दर्भं विवृणुत ।

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ:

Annotate any two of the following :

- 1) याञ्चा मोघा वरमधिगुणे नाधमेलब्धकामा ।
2) रिक्तः सर्वो भवति हि लघुः पूर्णता गौरवाय ।
3) आमन्द्राणां फलमविकलं लप्स्यसे गर्जितानाम् ।
4) संलक्ष्यन्ते सलिलनिधस्तो यमात्रावशेषाः ।

(2×4=8)

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

(5×1=5)

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

Answer in Sanskrit :

a) पञ्चानां लिङ्गविभक्तिवचनानि लिखत ।

1) अनिलैः	2) तस्याः
3) मुखानि	4) कीर्तिम्
5) वायुः	6) विधिना
7) भवतः	8) पन्थाः

b) पञ्चानां लकार पुरुषवचनानि लिखत ।

(5×1=5)

1) उत्पश्यामि	2) गीयते
3) ब्रज	4) स्नपयतु
5) शक्ष्यति	6) प्रक्षिष्यन्ते
7) अभ्यवर्षत्	8) स्यात् ।

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

त्रेतायुगे सुराणामसुराणां च महायुद्धः प्रादुरभूत् यस्मिन् देवास्तु पराजिताः । ततस्ते विष्णुमुपसृत्य साहाय्यं ययाचिरे । तान् अनुशोचन् भगवान् अब्रवीत् - “युष्माकं आगमनकारणं मे विदितमेव । बः अभीष्टपुराणमार्गं अहं ब्रवीमि । अस्ति कश्चित् राजर्षिपुत्रो पुरञ्जयो नाम । तस्मिन् मम पौरुषस्यैकदेशं विन्यस्य युष्मच्छत्रून्सर्वान् हनिष्यामि । तत्सर्वेऽपि यूयं पुरञ्जयस्य साहाय्यप्राप्त्यै यत्नं कुरुध्वम्” इति । ततः ते विष्णौः सकाशात् पुरञ्जयं उपगम्य अब्रुवन्, “भोः यशस्विन् क्षत्रिय, अस्मच्छत्रुविनाशाय भवत्सहायं उपलब्धुं वयमत्रागताः । तेन अस्मदागमनं विफलीकर्तुं नार्हति भवान्” इति ।

पुरञ्जयः अब्रवीत्, - “यदि, भवत्स्वामी देवेन्द्रः स्वस्कन्धयोः मां वोढुम् अभ्युपगच्छति तर्हि अहमपि समरे भवदरीन् योत्स्ये” इति ।

देवेन्द्रः वृषभरूपमाश्रित्य स्वककुदि तं नृपं निधाय समराङ्गणं निनाय । अस्मिन् युद्धे पुरञ्जयः असुरान् हत्वा ककुत्स्थः इति नाम लेभे ।

प्रश्नाः

- 1) देवाः किमर्थं विष्णुं उपसृत्य साहाय्यं ययाचिरे ?
- 2) विष्णुः किं उपायं सूचितवान् ?
- 3) पुरञ्जयः देवान् किं प्रत्यवादीत् ?
- 4) इन्द्रः कस्य रूपम् अश्रितवान् ?
- 5) पुरञ्जयः कथम् ककुत्स्थः अभवत् ?